

VÄLIKYSYMYS 4/2014 vp

Poliisipalvelujen turvaaminen

Eduskunnan puhemiehelle

Nykyinen hallitus on linjannut ohjelmassaan hyväksyvänsä poliisin resursseista tehdyn pidemmän aikavälin kokonaissuunnitelman, jonka mukaan poliisipalvelut turvataan koko maassa. Ohjelmassaan hallitus sitoutuu myös harmaan talouden kitkemiseen. Hallitusohjelmassa visioidaan, että Suomi olisi Euroopan turvallisimaa maa, ja todetaan, että hyvä turvallisuustilanne ja vahva turvallisuuden tunne ovat tärkeä osa ihmisten hyvinvointia ja kansallisesti tärkeä kilpailutekijä. Puhumme siis yhteiskunnan kannalta keskeisistä kulmakivistä, joiden tulisi olla kunnossa.

Käytännössä tilanne on toisenlainen. Hallituksen toiminnan myötä poliisille laissa säädettyjen tehtävien suorittaminen on käynyt yhä mahdottomammaksi. Poliisin hallintorakennemuutokseen kuuluva liikkuva poliisin (LP) lakkauttaminen ja poliisin arjen resurssipula näkyvät varsinkin maaseudulla sekä suurten kaupunkien ulkopuolella tieliikenteen valvonnan huolestuttavana vähenemisenä. Käytännössä valvontaa ei pystytä toteuttamaan nykyisillä resursseilla, ja kiinnijäämisriskin puuttuminen saattaa osaltaan lisätä liikennesäännöistä piittaamattomuutta.

Poliisin määrärahakehitys on johtanut poliisin resurssien vähenemiseen, vaikka Suomessa poliisien määrä suhteessa väkilukuun on maailman pienimpiä. Samanaikaisesti yksityinen turvallisuusala kasvaa voimakkaasti. Julkisissa tiloissa toimivien vartijoiden ja järjestyksenvalvojen määrä on lisääntynyt räjähdysmäisesti. Yksityisen turvallisuusalan toimijat käyttävät kasvavassa määrin julkista valtaa ja vastaavat niistä tehtävistä, joiden pitäisi kuulua valtiolle. Varak-

kaat yksityistaloudet suojautuvat rikollisuudelta monikansallisten turvallisuusalan yritysten tuottamilla hälytysjärjestelmillä. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tuottaminen yksityistyy ja kaupallistuu, mikä ei ole oikein — yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta huolehtiminen kuuluu valtion perustehtäviin.

Poliisin riittämättömien resurssien vuoksi myös erilaiset lupahallintoon liittyvät ja muutkin tehtävät vaarantuvat. Päivittäisrikosten eli lievien omaisuus-, väkivalta- ja huumorikosten tutkinta on käytännössä muuttunut tutkinnasta rikosten kirjaamiseksi. Erilaiset poliisitoimen painotukset, kuten viime vuosien panostus talousrikostutkintaan, käytännössä vievät resursseja muusta rikostutkinnasta. Poliisin esitutkintavaikeuksien välikentän vahva lisäys onkin olennainen edellytys esimerkiksi harmaan talouden torjunnassa. Hyvien tulosten saavuttamiseksi tarvitaan konkreettisia panostuksia osaavaan henkilöstöön. Yleisemmin tämä on edellytys sille, että syyteharkintaan päätyvät jutut eivät raukaishi esitutkinnan puutteisiin tai jopa virheisiin.

Koska vähentyneet resurssit ovat vienneet myös järjestystä valvovia partioita kentältä, poliisin näkyvyys rajoittuu yhä enenevässä määrin hälytystehtävältä toiselle ajamiseen. Ennalta estävään valvontaan ei juuri aikaa liikene. Säästötoimenä on jouduttu vähentämään työtunteja niiltä ajankohdilta, joista poliisimiehille joudutaan maksamaan erilaisia haittakorvauksia, kuten ilta-, yö- ja pyhäpäiväkorvauksia.

Myös hallituksen ajaman hätäkeskusuudistuksen vaikutukset ovat olleet haitallisia kansalaisil-

le. Ennen Suomessa oli 15 hätäkeskusta; nyt uudistuksen jälkeen niitä on enää viisi. Palvelutasektorilla on laskenut huomattavasti, ja muun muassa paikallistuntemus on monin paikoin hävinnyt hätäkeskuksista kokonaan, mikä on aiheuttanut haastavia tilanteita päivystäjille. Myös työntekijöiden vähäisyys aiheuttaa kiirettä. Uudistus, jonka piti tuoda parannuksia järjestelmään, onkin heikentänyt sitä. Ennen uudistusta hätäkeskuksilla oli tarkat tiedot onnettomuuskohteesta, mutta nyt näin ei ole, vaan pelastuslaitoksen tulee tarkistaa paikannustiedot itse. Tämä hidastaa avun perille pääsemistä ja voi pahimmassa tapauksessa maksaa ihmishenkiä.

Maamme nykyiseen yleiseen turvallisuustilanteeseen vaikuttavat heikentävästi myös kansainvälinen tilanne ja siihen liittyvät haasteet. Nämä vaikuttavat vääjäämättömästi myös suojelupoliisin (Supo) tehtäväkenttään. Julkisuudessa esiintyneiden tietojen mukaan Suomestakin on lähtenyt fanaattisia islamisteja Lähi-idän kriisipesäkkeisiin. Kun nämä uskonkiihkoilijat aikanaan palaavat Suomeen, on osa heistä radikalisoitunut. Tämä jos mikä vaarantaa kansalaisten turvallisuudentunnetta. Supon toimintaan sekä voimavaroihin tuleekin panostaa nykyistä enemmän, jotta se pystyy vastaamaan kaikkiin tulevaisuuden haasteisiin.

Perussuomalaisten eduskuntaryhmä katsoo, että hallitus järjestelmällisesti sivuuttaa ne poliittiset linjanvetonsa, joihin se on aikaisemmin juhlallisesti sitoutunut. Hallitusohjelman keskeisten tavoitteiden ja tehtyjen ratkaisujen välinen ristiriita kertoo toiminnan epäjohtamukaisuudesta. Hyvänä esimerkkinä voidaan mainita viime budjettiriihessä poliisihallinnolle osoitetut, poliisin tehtäviin suhteutettuna täysin riittämättömät taloudelliset resurssit. Hallitukselta puuttuu yhteiskunnan ohjaamisessa tarvittava ymmärrys, ja sen poliittinen sitoutuminen ja tuki poliisin toiminnan turvaamiseksi on vajavaista. Kaikesta tästä

seurauksena on, että kansalaisten luottamus arjen turvallisuuteen ja toimivuuteen murenee entisestään.

Edellä olevan perusteella ja ja Suomen perustuslain 43 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

Mihin uusiin ja välittömiin arjen turvallisuutta lisääviin sekä parantaviin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy,

miten hallitusohjelmaan kirjattujen tavoitteiden ja hallituksen käytännön päätösten välinen ristiriita on selitettävissä,

miten hallitus aikoo tässä kansainvälisessä tilanteessa turvata suojelupoliisin toimintaa, jotta se pystyy vastaamaan ajan haasteisiin,

miten hallituksen väite siitä, että liikkuvan poliisin lakkauttaminen on tuonut kentälle lisäresursseja, on käytännössä näkynyt,

miten poliisin vasteajat ovat kehittyneet syrjäseuduilla hallintouudistuksen myötä — hallitushan väittää, että hallintouudistus on vahvistanut poliisiyksiköiden toimintakykyä,

miten hallitus on varautunut harjoittamansa kriminaalipolitiikan seurauksiin, kun rikostutkinta on muuttumassa pitkälti rikosten kirjaamiseksi ja

miten hallitus korjaa tekemänsä virheet hätäkeskusuudistuksessa, jonka piti tuoda parannusta kansalaisten palvelutsoon?

Helsingissä 4 päivänä syyskuuta 2014

Ismo Soukola /ps
Juho Eerola /ps

Ritva Elomaa /ps
Teuvo Hakkarainen /ps

VK 4/2014 vp — Ismo Soukola /ps ym.

Lauri Heikkilä /ps
Reijo Hongisto /ps
Olli Immonen /ps
Ari Jalonen /ps
Anssi Joutsenlahti /ps
Johanna Jurva /ps
Arja Juvonen /ps
Pietari Jääskeläinen /ps
Pentti Kettunen /ps
Kimmo Kivelä /ps
Osmo Kokko /ps
Laila Koskela /ps
Jari Lindström /ps
Maria Lohela /ps
Anne Louhelainen /ps
Pirkko Mattila /ps
Lea Mäkipää /ps

Hanna Mäntylä /ps
Martti Mölsä /ps
Mika Niikko /ps
Jussi Niinistö /ps
Pentti Oinonen /ps
Tom Packalén /ps
Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
Vesa-Matti Saarakkala /ps
Timo Soini /ps
Maria Tolppanen /ps
Reijo Tossavainen /ps
Kaj Turunen /ps
Kauko Tuupainen /ps
Pertti Virtanen /ps
Ville Vähämäki /ps
Juha Väätäinen /ps
Mika Raatikainen /ps